Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 149. | Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 29. червня, 1922. | VOL. XXX. | No. 149. | Jersey City, N. J., Thursday, June 29, 1922. | THREE CENTS

400,000 ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ ВИЙДЕ В СУБОТУ НА СТРАЙК, ЯК ЗЕЛІЗНИЦІ НЕ ВІДКЛИЧУТЬ ЗМЕНЬШЕННЯ ПЛАТЕНЬ

ШИКАҐО, Ілл., 27. червня. — Б. М. Джуелл, голова спілки юній зелізничих робітників, повідомив нині стоваришенне зелізничих екзекутив, що сеї суботи, дня 1. липня с. р., виступить 400,000 зелізничих робітників в Злучених Державах до страйку, якщо до того часу зелізниці не згодяться покинути гадку зменьшення їх заробітної платні на 60 міліонів долярів річно.

РОБІТНИКИ ПЕНСИВЕНІЙСЬКОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ ЗГОДИЛИСЬ НА ЗНИЖКУ ПЛАТЕНЬ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 27. червня. — Управа Пенсилвенійської зелізниці подала до прилюдного відома заяву, в якій сповіщає, що вона дійшла до згоди зі своїми робітниками і заключила умову з представниками 42,500 своїх робітників.

Робітники згодились на зменьшенне платень, відповідно до зменьшення дорожні життевих потреб.

КІЛЬКО НОВИХ ЕМІҐРАНТІВ МОЖЕ ПРИБУТИ ДО АМЕРИКИ В ЧАСІ ВІД 1. ЛИПНЯ, 1922, ДО 1. ЛИПНЯ, 1923

НЮ ЙОРК, Н. Й., 27. червня. — Інтернешенел Меркентил Марін Компені оголошує: За кілька днів увійде в життє новий припис про допущенне нових еміґратів з Европи і других частий світа до Злучених Держав, згідно з постановою Конґресу, що лише 3% теперішнього стану чужинецької еміґрації в Злучених Державах може прибути сюди.

На поодинокі держави припадають такі числа допустимих сюди еміґрантів:

Австрія	7,451	Югославія	6,426
Бесарабський округ	2,792	Латвійський округ	1,540
Чехословаччина	14,357	Литовський округ	1,540
СХІДНА ГАЛИЧИНА	5,786	Палестина	57
Естонський округ	1,348	Пинський округ	4,284
Франція	5,729	Польща	21,006
Німеччина	67,607	Румунія	7,419
Угорщина	5,638	Росія	21,613
Італія	42,057		

Іміґраційні власти в Злучених Державах щомісяця будуть допускати меньше-більше около 5-ту часть, так що до пяти місяців, якби еміґрація ішла поспішно, приписане число було би вичерпане.

МЕКСИКАНЦІ ЛОВЛЯТЬ АМЕРИКАНЦІВ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 27. червня. — По кількох місяцях спокою зачинається знова неспокій на американсько-мексиканській границі.

Мексиканські бандити, добре зоружені, нападають на Американців і ловлять їх та вязнять, заповідаючи, що визволять тільки за заплату певного гроша за „закладників".

Ґенерал Ґорозаве, котрий має зі собою 240 жовнірів, напав коло Тампіко на робітників „Кортез Ойл Компені"; зловив та увязнив 40 осіб і заграбив в компанії добра на чверть міліона долярів.

Американське правительство робить заходи, щоби припинити сей анархічний стан на американсько-мексиканській границі.

СПРАВА ЗАКІНЧЕННЯ МАЙНЕРСЬКОГО СТРАЙКУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 27. червня. — В тутешніх урядових кругах панує переконанне, що небаром вдасться довести до закінчення углевого страйку в Злучених Державах.

Антрацитові майнери хотіли перейти від здержання праці до повного страйку, але на заклик голови спілки майнерських юній, Джана Л. Луиса, покинули сю гадку.

Американське правительство робить тепер заходи, щоби в добрий спосіб помирити обі противні сторони. Але з уваги на небезпеку недостачі угля під зиму правительство готове рішитись і на острі заходи, аби як найскорше довести до закінчення страйку.

ПРОТИ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ В ШКОЛАХ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 27. червня. — Рада учителів на вчерашньому зібранню заявилась за забороною уживання публичних шкіл для соціялістичної пропаґанди.

БАНКРОТСТВО БИЗНЕСОВОЇ КОМПАНІЇ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 27. червня. — Тут збанкротувала фінансова фірма під назвою Е. М. Фуллер і Ко.

Компанія мала $500,000 довгу, а майна лише $250,000. Крім того шикаґовський відділ компанії мав довгів $1,250,000. Загалом недобори компанії мають виносити до 3 міліонів долярів.

Через банкротство компанії потерпить 10,000 шеровців і людий, що робили фінансові трансакції через сю компанію.

МЕЙОР МІСТА СКАРЖИТЬ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ЯНҐСТАВН, Огайо, 27. червня. — Мейор міста Янґставн, Овлс, заявив, що заскаржить правительство Злучених Держав о відшкодованне в сумі $500,000 за напад на його дім в пошукуванню за горівкою, якої не найдено.

ЩЕ ОДИН ПОЛЬСЬКИЙ ГЕРОЙ.

Сусіди родини Грещів, що живуть на 17 Корт Плейс в Бейоні, Ню Джерзі, були немало здивовані в понеділок рано, почувши в тій хаті наперед горячу сварку, а потім стрілянину. Хтось зараз зателефонував до поліції і вона вислала детектива на слідство. Увійшовши до дому, сей застав в домі Ґрещів двоє людий, пострілених небезпечно револьверовими кулями. Постріленими були: пані дому, пані Стелля Ґрещ, жена властителя дому та мати троє дітий, і її халупник („бордер") францішек Квятковский. Обоє були рнаені так тяжко, що не могли давати відразу ніяких пояснень.

Їх зараз відставлено до шпиталя, і доперва там по заосмотренню ран промовила перша женщина, даючи ключ до розвязки траґедії, що скоїлася в її домі. Говорила вона, що Квятковский від якогось часу став її намовляти покинути мужа й діти та поїхати з ним в світ. Вона відмовляла. В понеділок рано він ще раз прийшов до неї і ще раз намовляв її до того самого. Коли вона відмовилася, він витягнув револьвер та стрілив до неї пять разів. Чотири кулі пробили її ліву грудь, а одна застрягла в перегубі руки. Опісля спрямував револьвер до себе й впакував собі в правий висок послідну оставшу в револьвері кулю.

Муж її заявив поліції, що він не мав причини підозрівати бордера о невідповідне поведенне.

СТРАШНИЙ ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОЇ МАТЕРИ

Пані Аркин, жена одного властителя склепу мішаних товарів в Атлентик Ситі, вродила недавно дитину і наслідком родів набралася легкого помішання розуму. За порадою лікарів родина віддала її до шпиталю, де вона почала так скоро поправлятися, що за згодою лікарів її випущено по трох місяцях на волю і віддано назад під охорону родини. Зараз на другий день, однак, своїм увільненню зі шпиталю для божевільних божевілля видимо завернулося нещасній матери назад і вона в приступі божевілля поповнила страшний вчинок. Коли саме її рідня була занята приготовлюваннєм обіду, хора взяла свою дитину на руки й вийшла до другої комнати. По хвилі вона вернула до кухні без дитини на руках. На питання жінок, що вона зробила з дитиною, вона не відповідала нічого. Жінки кинулися до сусідної хати. В комнаті дитини не було. Лише отворене вікно позволяло їм здогадуватися, куди дитина пропала з комнати. Через вікно вони й побачили дитину на подвірю, лежачу без знаків життя. Зійшовши на долину, вони переконалися, що дитина погибла на місци. На землі лежала дитина з поторощеними кісточками, одна купа мяса.

Божевільну матір зараз відставлено назад до дому божевільних.

ЗА ВИЗНАННЯ СОВІТСЬКОЇ ВЛАДИ НА КУБАНЩИНІ

„Наканунѣ" оголошує заклик до козаків, підписаний лідерами кубанських самостійників Л. Бичем, Ф. Ворониновим, П. Макаренком і Л. Білашевим. В тім заклику вони взивають козаків перервати боротьбу з большевиками і визнати совітську владу.

КРАЄВИЙ КРАЄВИЙ

КАЛЄНДАР

ПРОСВІТА

на 1922 рік

Ціна тільки 55 центів з пересилкою.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

РАКОВСЬКИЙ ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ В ГАЗІ І ПРО ДОГОВІР В РАПАЛЬО.

Відень. (ПАТ) „Н. Фр. Пр." доносить з Берліна: Український наркомісар Раковський, котрий перебуває тут в переїзді, заявив журналістами, що ані він ані Чічерін, котрий тепер є також в Берліні, не поїде до Гаґи на конференцію. До Гаґи поїдуть мабуть Літвінов і Красін. Раковський зазначив, що в Берліні веде перговори за поширення рапалійського договору на Вкраїну і на инші совітські републики. Заявив, що до полагоди остало ще лише кілька формальностей. Про вигляди цьогорічних жнив висловився дуже оптимістично. На його думку неурожай навістив лише одеську і вітебську ґубернію.

25 МІЛІОНІВ ЖІНОК БІЛЬШЕ В ЕВРОПІ.

Через війну збільшилося число жінок так, що перевисшає скількість мущин на 25 міліонів. По обрахунках статистичного державного бюра в Берліні виносила надвижка жінок перед війною около 9 одну трету міліонів при кругло 460 міліонах мешканців. Тимчасом збільшилося число людий на 475 міл., з чого є жінок 250 міл. так, що о 25 міл. більше ніж мущин. На 1000 мущин перед війною випадало 1038 жінок, а тепер 1111. При тім складалася перед війною ся надвижка головно зі старших жінок, поперед всего вдів, тимчасом тепер в головній части з жінок молодих. Найбільша наступила зміна в Росії, де на 1000 мущин перед війною припадало 1042 жінки а тепер 1229. В Німеччині збільшилося число з 1026 на 1100, в Австрії з 1027 на 1069, в Югославії з 945 на 1042, в Румунії з 979 на 985, в Греції з 986 на 1013, в Бельґії з 1017 на 1033, в Анґлії з 1067 на 1093. Навіть в Швайцарії піднеслося чсло жінок з 1033 на 10 73 і тільки в Ніделяндах зменшлося воно з 1020 на 1010.

КАЖЕ, ЩО ЛЄНІН ТАКИ ПОВАЖНО ХОРИЙ

ГАҐА, столиця Голяндії, 27. червня. — Бувший російський Консуль М. Петерсен оголосив в пресі, що заява Літвінова про те, що недуга Лєніна не є поважна, є брехнею, бо навіть, як каже, большевицькі ґазети в Московщині писали, що Лєнін не вийде з недуги.

БОБІЄН БОРОНИТЬ УКРАЇНЦІВ.

З нагоди домагання департаменту іміґрації аби призначити на його потреби 1,170,000 долярів, вивязала ся в парляменті в Отаві інтересна дебата над іміґрацією, підчас якої говорено й про українських іміґрантів. В обороні Українців виступив сильно проґресивний посол Бовієн з округа Прованшер (Манітоба). Він сказав: „Чоловік в кожусі є ліпший від чоловіка в рукавичках та ковнірци". Коли українські іміґранти є під яким зглядом зіпсовані то, Канада є в великій мірі за се відвічальна. Про Українців говорив також проґресивний посол Еванс зі Саскатуну. Він сказав, що поселенці з Галичини показують ся добрими фармерами, однакож від війни з полуднево-східної Европи поприходили іміґранти, що явно аґітують за совєтизмом. Він не був би за тим, аби допускати таку клясу іміґрантів.

БОЛЬШЕВИКИ БАЖАЮТЬ ВИКЛИКАТИ ВСЕСВІТНУ РЕВОЛЮЦІЮ.

З погранича над Збручем доносять: Політичні комісарі при совітській армії на В. Україні ведуть в останніх часах серед війська одноцільну аґітацію. Найважнійшим завданням совітів має бути під цю пору „політична робота за кордоном" для підготовання всесвітної революції. Промови в тім дусі чується тепер часто на мітінґах, устроюваних серед совітських формацій на радянській Україні.

64 СТОРІН КАТАЛЬОҐ КНИЖОК 64

ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"

ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

ПРИ ЗАМОВЛЕННЯХ ПОНАД $5.00 ДАЄМО ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ТЯЖКА ДОРОГА ДО ПОЗИЧКИ В ЕВРОПІ ДЛЯ МОСКОВСЬКОГО БОЛЬШЕВИЦЬКОГО „УРЯДУ"

ГАҐА, столиця Голяндії, 27. червня. — Конференція представників 26 держав і московського большевицького уряду властиво зачалась нині пополудні. Обі сторони зачали вже представляти свої справи і домагання і обі теж погодились розглядати усі справи по змозі на спільних нарадах.

На кредитовій підкомісії большевицький делеґат Макс Літвінов представляв потребу його „уряду" щодо позички, а представники других держав представили йому потребу пізнати внутрішні відносини того краю, який хоче позички.

Літвінов сказав, що „Росія" хоче знати передівсім, чи дістане позичку, бо без того ціла конференція безцільна.

На се відповів британський знавець Гилтон Янґ, що бизнесмени роблять бизнес з тим, кого знають, і до кого мають довіре. Длятого пізнанне внутрішніх відносин в Росії і віднова довіря других народів до Росії є, казав Янґ, підставою для позички, про яку говориться на конференції. На се, говорив він, повинні большевики звернути пильну увагу і держатись тої засади.

ДЕРЖАВНИЙ ПОХОРОН ВБИТОГО МОНАРХІСТАМИ НІМЕЦЬКОГО МІНІСТРА РАТЕНАВА

БЕРЛІН, 27. червня. — Нині відбувся тут державний похорон убитого монархістами німецького міністра заграничних справ д-ра Валтера Ратенава. Се був перший державний похорон від смерти Бісмарка.

Могилу покладено в салі засідань в парляменті, замаєну цвітами і вінками.

Посли і публика на ґалерії була в чорних одіннях.

Прибули також омбасадори чужих держав, а між ними й американський, Алансон Б. Говтон.

В колишній цісарській льожі сиділа 80-літна мати небіщика.

В палаті явився вперве президент німецької республіки Фрідріх Еберт і виголосив коротку надгробну промову, в якій сказав, що монархісти своїм замахом міряли в республіку.

Потім було ще кілька промов.

ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК ЯКО ПРОТЕСТ ПРОТИ ТЕРОРУ НІМЕЦЬКИХ МОНАРХІСТІВ

БЕРЛІН, 27. червня. — Вчера був в цілій Німеччині загальний страйк, який проголошено яко протест проти терору німецьких монархістів, котрі недавно згладили зі світа міністра заграничних справ д-ра Валтера Ратенава.

ІРЛЯНДСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ХОЧЕ ПРИВЕРНУТИ СПОКІЙ І ПОРЯДОК В ІРЛЯНДІЇ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 27. червня. — Правительство Ірляндської Вільної Держави під проводом Майкела Коллінса постановило скінчити неспокої і анархію, яка панує в Ірляндії від довшого часу.

Воно видало маніфест, в якому заявляє, що напади на особи і їх приватну власність в Ірляндії мусять раз на все скінчитись. Далі правительство заявляє, що бойкотованне Олстеру (північної Ірляндії) є неправне, і взиває нарід, щоби співділав з правительство у приверненню ладу і порядку в Ірляндії.

НАЩО БОЛЬШЕВИКИ ДАЮТЬ АМНЕСТИЮ (ПОМИЛУВАННЄ)?

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 14. червня. — В кінці минулого року большевицькі ґазети повідомляли про перехід на бік радянської влади повстанського отамана Пугача.

Перехід сей був відповідю на проголошену большевиками амнестію. Дня 5-го цвітня сього року харківська большевицька ґазета „Селянська Правда" в статті „Кінець бандитизму на Україні" повідомляла про те, що в другій половині 1921-го року серед других „банд" зліквідовано також і „банду" отамана Пугача.

Харківська урядова большевицька ґазета „Вісти" рівно через місяць, в числі з 4-го мая друкує таке повідомленне:

„В Елисаветському повіті забито петлюрівського отамана Пугача".

Отаман Пугач — селянин васильківського повіту.

Оперував переважно в районі Фастова та Василькова.

Звістка про вбивство його в Елисаветському повіті кидає світло на правдиву вартість большевицької амнестії.

Очевидно, перебування Пугача після амнестії на Васильківщині стало для нього небезпечним і він втік до Елисаветчини.

Але, червоні кати найшли його й там.

Така доля чекає всіх перевертнів та лехковірів.

Зрадивши один раз, вони навсе тратять довіре з обох боків.

17 МІЛІОНІВ ГОЛОДНИХ В МОСКОВЩИНІ І НА УКРАЇНІ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 16. червня. — Харківська ґазета „Южний Гудок" (ч. 88) друкує таку телеґраму з Москви:

„В 16 ґуберніях Надволжа та на Україні скількість голодних виносила на 1. квітня 17,060,155 людий, з них 7,085,000 дітий.

Найбільша скількість голодуючих припадає на татарську Республіку, де голодує 3,048,000 душ".

РОЗСТРІЛ РОБІТНИКІВ В КИЄВІ

СОФІЯ, столиця Румунії, — З числа 40 робітників, яких заарештовано в Київі підчас святковання першого мая, аз протест проти свята в той час, коли міліони людий гинуть від голоду, 22 звільнено, 12 відправлено до концентраційного табору, а 6 розстріляно.

Розстріл мотивувався ворожими виступами проти совєтської влади.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НОВІ ІМІҐРАЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

Ще конґрес не полагодив внесених перед ним законопроєктів в справі іміґрації, а нові проєкти напливають один за другим.

Сими днями, приміром, голова іміґраційного комітету в палаті послів конґресмен Джансон з Каліфорнії вніс законопроєкт, який заводить ще дальші обмеження права приїзду до Америки. Після сього законопроєкту требаб відобрати право приїзду до Злучених Держав всім таким іміґрантам, які побувши тут відповідний час, все таки не моглиб стати горожанами краю. Як видно зі сих постанов, закон такий обмеживби передусім права приїзду Япанців, Китайців та людий других монґольських народів, але не мав би впливу на іміґрації білих Европейців.

Дальші постанови законопроєкту Джансона йдуть ще дальше. Він хоче саме обнижити число еміґрантів, які можуть приїхати до Злучених Держав за один рікз 3 процентів числа в 1910. році, як се постановляє теперішний закон, на 2 процент. Значить на будуче дотеперішне число іміґрантів з кождого краю малоб зменчитися о одну третину.

Кромі сього яко додаток до сього числа кождий край без винятку мавби право вислати до Злучених Держав ще 600 іміґрантів без огляду на число іміґратів, допущених на основі 2-процентової норми. Сей додаток, як обчисляє Джансон, не виносивби разом більше, як 24,000.

Щодо відношення числа, допущеного на рік, до числа, допущеного на місяць, то тут постанови подібні до обовязуючих тепер. На кождий місяць не вільноби впустити до Злучених Держав більше як 10 процент числа, дозволеного з даного краю на цілий рік. Така постанова продовжалаб приїзд іміґрантів через 10 місяців, а не через 5 місяців, як се є тепер.

Наконець, Джансон приймає до свого проєкту точки проєкту закона про допомоги для корабельних фірм, на основі котрого 50 процент (або половина) нових іміґрантів малаб обовязок їздити американськими кораблями.

Як видно з нового проєкту, його ухваленнє не принеслоб ніякої полекші в іміґрації, а лише заострення, які мусять тяжко відбитися на тих, що хочуть втікати від повоєнної нужди або від переслідувань яких „свободолюбних" ляхів або від страхіть комуністичного раю.

ПРАЛАТ НА ЧОЛІ ДЕРЖАВИ...

(Кореспонденція „Свободи").

Дивне диво сталося в Австрії: канцлером австрійської републики став пралат Зайпель (Seipel), професор теольоґії, папський протонотар. Від часів середновічча не була в Австрії випадку, щоби священик став на чолі світської влади держави. А державна влада все була тут дуже католицька і дуже побожна. Але пралата на своїм чолі побачила австрійська влада щойно тоді, коли Австрія стала — републикою.

Три і пів року минуло з того часу, як упала австрійська монархія і як у Відні серед одушевленого крику робітництва, що йшло з червоними прапорами — проголошено републиканську владу. Хто за той час не правив Австрією? Правили соціялісти і правили світські клерикали, правили обі ті партії на спілку, правив і старий президент поліції — й нарешті влада спочала в руках священика.

На 112-тім засіданню републиканського парляменту Австрії виголосив новий канцлер свою першу промову. Зміст її такий:

Довго, голосно і глухливо домагалися соціялдемократи, щоби я обняв владу. А коли до сього прийшло, вони не голосували за мною. Але хоч вони не голосували за мною, то таки вони будуть співодвічальні за моє правительство. Бо хто так довго малює чорта на стіні, аж поки той чорт не зявиться, — той сам його прикликав. Пригадує собі ще одно правительство, якого так довго й так голосно домагалися. Було це — ОСТАННЕ правительство старої Австрії під проводом проф. Лямаша. Вже ніхто тоді не вірив, що стару Австрію можна буде вратувати. І ніхто не посуджував старенького Лямаша, що він хотів такої почести перед смертю. Уряд він приняв, бо всі казали, що треба аби приняв. Я не пожалуюсь, коли зі мною будуть поводитися гірше, як зі старим Лямашом. Одно тільки підчркну: я мав уже в своїм життю доволі титулів і почестей і досить впливу. І канцлером міг я вже стати передтим. А що я аж тепер рішився приняти цей уряд, то зробив я це тому, бо не мав відваги відмовити. Бог посадив мене на цім місци (оклик: 101 голосами! — Веселість). На Нього уповаю, що допоможе мені, зробити щось для рідного краю.

Тепер скажу кілька слів про своє відношення до републики. Я був прихильником старої Австрії й хотів її бачити перетворену в демократичну, федеративну державу. Але я з болем дивився, як умирала монархія — як був міністром в останнім її уряді. Держава впала, нарід остав — і треба було йому будовати новий дах. Република чи монархія — се питання зовнішної форми. Діло не в тім, хто голосніще кричить: „Нехай живе република!", але в тім, хто в тій републиці більше працює. — [illegible]

Дальше розвинув новий канцлер коротко свою програму: він буде за свободою торговлі й проти прилучення Австрії до Німеччини (очевидно тому, бо інакше аліянти не далиби кредитів). Мусить бути ощадна господарка і наступить зменшення числа урядовців.

Так говорив новий канцлер Австрії. Соціялісти робитимуть опозицію проти нього. Біржа здається також. В хвилі, як це пишу, стоїть уже оден доляр 17,000 ав. корон. А дорожнеча страшна! Що з того всего буде, годі предвидіти. Мабуть буде недобре.

У Відні, 7. червня, 1922. Др. Осип Назарук.

БЕЗ КЕРМИ.

Перелом у настроях наддніпрянської еміґрації. — На Україну! — Моркотун і Ніковський. — Одні продають, другі помагають. — Під владою фікцій.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Туга за рідним краєм, розкладова праця большевицьких аґентів, брак виробленого світогляду й передовсім матеріальна незабезпеченість, починають одбиватись на настроях наддніпрянської еміґрації. Гасло „На Україну!" починає лунати в певних еміґрантських кругах усе голоснійше, й вже маємо перед собою де-які факти, яких не можна ані замовчати, ані обминути.

Насамперед — факт виїзду на Україну лівих есерів. Нещодавно виїхав Микола Шраґ з жінкою, а цими днями слідом за ним виїхали Жуковський, Чечель, Вол. Залізняк і Гавриленко.

Далі звертає на себе увагу факт утворення „угодових" гуртків у ріжних осередках української еміґрації. У Варшаві мав ніби-то утворитись такий гурток на чолі з бувшим міністром Ніковським, у Празі на чолі угодового гуртка стоїть якийсь Кондратенко, а в Парижі на большевицьку сторону перейшов славнозвісний „національний комітет" Моркотуна.

Завданнє цих усіх гуртків — дійти до порозуміння з совітською владою, уможливити еміґрантам поворот до рідного краю й утворити умови для праці над відбудованнєм України.

Цей перелом у настроях і ці факти вже внесли певне замішаннє в лави наддніпрянської еміґрації. Перед багатьома вже виникають питання: доки-ж нам бути Дон-Кіхотами? доки пропадати на чужині? чи не краще-ж пійти за прикладом Ніковського, Моркотуна й Кондратенка, поцілувати большевицький чобіт і покінчити з цим ненависним животіннєм на еміґрації?

Дійдуть ці звістки й до Америки. Викличуть вони певно й там замішаннє в умах. Виникнуть і там питання: хто-ж має рацію — чи ті, що йдуть „на мирову" з большевиками, чи ті, що вперто стоять на непримиримій позиції?

Тому необхідно присвятити цій справі досить багато уваги. А щоб розвязати її як-слід, треба оцінювати становище **не з погляду одиниць** і не з того становища, чи добре чи зле живеться тому чи иншому еміґрантові на чужині, а з **погляду загального.**

Що-ж змінилося на Україні в останнім часі? Змінитлося **політичне** становище совітської української влади. Коли вірити большевикам, то скріпилось і внутрішнє, і зовнішнє становище совітської влади на Україні. Внутрішнє становище скріпилось тим, що припинились повстання й зменшились шанси зовнішної інтервенції. Справді, **голод і терор** знесилили українську людність, і повстанчий рух у порівнанню з попередніми роками значно ослаб. Що-ж до чужої інтервенції, то в її можливість і пожиточність не вірять тепер найлютійші вороги большевиків.

Зовнішнє становище совітської влади скріпилось дякуючи цілому рядові договорів, заключених з чужими державами — Італією, Туреччиною, Чехословаччиною, Польщею.

Так виглядає становище політичне. Але як стоїть справа під оглядом **національним і економічним,** що для нас є найважнійшим? Тут не тільки нічого не змінилося на краще, а все ще значно погіршило.

Коли спитати навіть Шрага, Чечеля, Жуковського та инших перекидьчиків, чи змінились умови **національного українського** життя на Україні й чи стала совітська влада **укрїнською,** то вони, бувши чесними людьми, мусіти-муть одповісти на це неґативно. Систематичне нищеннє всього українського на Україні продовжується далі. Як пише один видатний Українець, що недавно прибув до Праги, — **„ніякої України немає, а є одна лише вивіска, одна форма, за якою нема ніякого змісту. Панують на Україні самі Москалі та Жиди, а коли де й терплять Українця, то лише постільки, поскільки він не проявляє свого національного обличчя"...**

Ці слова я взяв з приватного листа, підписаного одним з найславнійших українських імен. Бачили той лист багато тутешніх Українців, які можуть мої слова ствердити.

Можна було-б на це відповісти, що сама українська інтеліґенція, яка „окопалась" закордоном на еміґрації, винна в тім, що на Україні все обсіли чужинці. Закордонні большевики це й кажуть, спокушаючи наших еміґрантів: „ходіть до нас, ставайте до праці — й ви побачете, як усе буде добре"...

Але факти показують, що це не так. Яка доля спіткала тих Українців, що залишилися на совітській Україні й героїчно хотіли розділити з рідним народом його муки та страждання? **До відповідальної праці большевики їх не допускали й не допускають, а поодинці їх винищували й винищують.** Нарбут, Модзалевський, Мурашко, Шероцький, Петро Дорошенко, Леонтович, Стеценко, Алешо, Степовий, Синицький, Петров, Науменко, — ось ті жертви, які невинно й передчасно загинули посередно чи безпосередно від большевицької руки! Ось ті втрати, які понесла небагата українська культура без найменшої користи для України! І це ще далеко не всі жертви, бо всіх ми не знаємо, а з тих, що знаємо, не всі приходять на память.

Чи буде-ж нинішнім поворотцям инра й краща честь, ніж тим, що вже загинули? Ясна річ, що з ними буде те саме, поскільки вони не зречуться свого національного „я" й не продадуть своєї душі катам України. У кого душа дешева й гнучка — хай той їде; а в кого вона непродажна й тверда — той може нині їхати на Україну тільки як на видиму смерть. А всякому, мовляли, видима смерть страшна.

Економічно... Та політика виснаження всіх продукційних сил України, якої большевики додержували з самого початку свого панування, триває ще й нині. Вона вже довела до Небувалого на Україні й нечуваного в світі голоду. Правда, знаходяться й серед українських еміґрантів наївні (чи се тільки наївність?), які вірять, що голод настав через посуху. Так, славний український поет Олесь, який, здається також мостить собі дорогу на Київ, пише в своїм віршу „Слухайте!":

„Як? Ви не знали, що впала посуха,
Як — ви не чули нічого!?"

Коли Олесь під „посухою" розуміє большевицьку господарку, то він має рацію. Коли-ж він має на оці звичайну посуху, то ми-б йому порадили уважнійше прочитати чи хоч переглянути брошуру капітана Квіслінґа, представника запомогової орґанізації Нансена. Там він знайде на ст. 26 фотоґрафічну репродукцію „Присяги", яку зложили представники урожайних місцевостей України представникам голодних ґуберній. Наприкінці тої присяги сказано:

„Ми знаємо, що в тяжку годину революції ви годували й зодягали нашу червону армію... Також знаємо, що ви годували голодних з Москви і взагалі з инших ґуберній"...

Ось яка посуха висмоктала всі живі соки з України й причинилась тепер до того, що половина нашого народу є засуджена — безповоротно засуджена! — на голодову смерть.

Та мало цього. З окраденої, голодної України большевики ще стягають останню сорочку, щоб і майбутнім поколінням нічого не залишилося. **Вони роздають етпер на Україні сотні тисяч десятин землі чужинцям,** щоб одержаними грішми продовжити своє власне кріваве істнуваннє. Так, синдикат німецьких банків дістав 200,000 десятин землі в Одеській ґуб., заплативши за це большевикам 100 міліонів німецьких марок. Далі, німецька фірма Крупа дістала в околицях Харкова 50,000 десятин землі. Нарешті, італійський синдикат дістав цими днями концесію на 100,000 десятин землі в Донеччині. Отже за який-небудь місяць перебування совітської делеґації закордоном роздано чужинцям 350,000 десятин української землі! А треба мати на увазі, що ця земля буде обраблятись не українськими руками, а руками італійських та німецьких робітників. Який же національний уряд буде спроваджувати десятки тисяч чужинців до виміраючої з голоду країни? Який національний уряд буде роздавати чужинцям землю в країні, яка сама живе тільки хліборобством? Так може робити тільки уряд **чужинецький, окупаційний, гнобительський.** І таким урядом є совітська влада на Україні.

Що большевики за всяку ціну хотять заманити українських еміґрантів на Україну й там їх поодинці видушити або иншими способами зробити нешкодливими — це легко зрозуміти й пояснити. це тільки одне кільце в ланцюгу большевицької політики що до України й українського народу. Але що знаходяться українські еміґранти — не такі, як Моркотун, що готові служити хоч дідькові, аби добре платив, а такі, як Ніковський, Олесь та инші, що мають за собою національний і громадський стаж, — це можна пояснити тільки політичною невихованістю й психольоґічним маразмом, спричиненим ненормальними умовами еміґрантського життя.

Без керми наддніпрянська інтеліґенція робила революцію, без керми пішла на еміґрацію й без керми хотається нині між ненавистю до большевиків і любовю до рідного краю. А нема-ж ще й чотирох років, відколи та еміґрація почалась!

На щастє, маємо поки-що до діла тільки з одиницями, та й про них не знаємо напевне, чи вони дійсно попалися на большевицький гачок чи тільки „роблять політику", надіючись перециганити цигана. Але хитаннє й замішаннє шириться, й це мусить послужити осторогою для цілого нашого загалу.

Берлін, 12. червня.

Радянин.

КАТЕРИНОСЛАВ.

Катеринослав, це одно з наймолодших міст на Україні. Основав його отаман Глоба, а славний Патьомкін і Катерина Велика поклали основи його торговельного розвитку.

Катеринослав ріс як на дріжджах. Перед війною був такий великий як Львів. А 1861 числив тільки 19 тисяч.

Тільки промислово-торговельне значіння було куди більше. Положений над Дніпром там де через Дніпро переходить дуже важна залізнича лінія яка лучить копальні заліза в Кривому Розі з Донецькими копальнями вугля мав підставу зробитися одним з центрів модерного великого промислу. Мав чимало великих ліярень і гамарень заліза, мав фабрики залізних машин. Провадив найбільше оживлену торговлю деревом з усіх міст України, а його торговля збіжем була теж не аби яка. Катеринославщина, цеж дуже урожайна країна, колишні козацькі степи. Усіх фабрик і економічних підприємств начислював Катеринослав коло 1000! Мав щось десять ґазет і журналів, 5 шкіл середних і декілька фахових та богато нищих і початкових. Як город на колишній січовій теріторії (перед порогами), Катеринослав повинен був стати одним з найбільш свідомих міст України і таким він робився. Там розвивався живий кооперативний рух, там була спілка видавнича, яка виявляла дуже велику діяльність.

Щож сталося з Катеринославом і Катеринославщиною нині?

Як глянете на голодову мапу України, яку недавно зготовив Нанзен і його представник для голодової ратункової акції на Україні, капітан Відкун, то побачите на своє велике здивованнє, що Катеринослав належить до тої теріторії, на якій 75% населення голодує. Останнього року в Катеринославщині вродилося всього два до чотири пуди з десятини, або пів сотнара збіжа з морґа! Правда, ще гірше голодує саме колишнє наше славне Запороже, бо на Запорожу 80 до 100 прцентів людий не має що їсти, так що люди людий їдять.

Але й Катеринославщина терпить велику нужду, а як виглядає сам Катеринослав, це можна бачити з листу, який що лиш видрукувало „Время", з дня 12. червня.

„Катеринослав перемінився в цвинтар!

Прегарний, старий Потемкинський парк, оснований отаманом Глобою, вирубаний до останнього деревця. До коріння вирубаний також Монастирський ліс, віддалений 3 кільометри від міста. Цілком знищена також каштанова алея на вулиці Гоголя і на Новодворянській.

За час большевицького панування згоріло поверх 400 домів. Трамвай перестав ходити, водопровід і електрика належать до споминів про кращу минувшість.

Фабрики, що творили головне джерело доходів не тільки міста, але й цілої околиці, завмерли. Їх високі коміни сумно і мертво дивляться на небо.

Цей фабричний район, що до большевицької інвазії нараховував поверх 60,000 робітників, при останнім обчисленню в цвітні 1922 р. виказав їх тільки 5 тисяч .Вони нині членами професійного союза металістів.

Иньші робітники вигибли, або розбрелись. На таких колись великих фабриках, як Брянська, Гандткого, Шодуара остався лиш дехто з адміністрації і із сторожів.

Ремені, паси, меньші мотори, електричні лямпи все це виносили голодуючі робітники, так що нині у фабриках лишилися тільки великі машини й мотори, яких винести годі.

Люди появляються на вулицях тільки тоді як ідуть до урядів на службу і як вертають до дому.

А служать усі і ніхто не дістає платні.

Мущини й жінки ходять в деревляних пантофлях і стрінути там паню в пончохах так само тяжко, як у Берліні паню без пончіх.

Вигляд людий — страшний! І страшна смертельність.

Але й по смерти трупи довго лежать непохоронені, бо по приказу Ісполкома з ощадности ховають по дванайцять в одній могилі. Як умер журналіст Гофштетер, то щурі зїли його до половини, бо ніхто не поклопотався, щоб його влучили до одної з таких дванайцяток.

І тільки дякуючи тим товаришам покійника, що тепер працюють в большевицьких ґазетах, повелось влучити недогризки Гофштедтера в найблищу дванайцятку.

Їсти нема що.

Залізниця між Київом, а Катеринославом не ходить.

Комунікація Дніпром теж перервана.

Ще тоді, як Поляки ішли на Київ, большевики порозбирали машини на пароходах і повкидали залізо в воду. Тепер колишуться на Дніпрі порожні враки пароходів.

Чеків нема, але їх місце заняла „Политическая Охрана", коротко кажучи „червона охранка".

Катеринослав зданий на ласку й неласку сорок до пятьдесяти смаркачів, котрі всьо реквірують для себе і для своїх подруг, гуляють і провадять життя злочинці, випущених з тюрми... Культурного життя ніякого. Колишні артисти, або втікли за границю, або виїхали до Москви. Пітера і Харкова, де життя все таки обертається в деяких означених рамцях червоного безправства".

От що твориться з містами України!

А наші радянці брешуть, що то неправда, що там „наладжується!?"

Так, наладиться, але аж тоді, як вимре свідома Україна, а підросте молоде, хоре, виголодоване покоління, котре не буде мати сил, щоб обороняти землю і волю.

Волю заберуть московські кати, а землю займуть кольоністи, котрі вже й тепер гострять собі на неї зуби.

Радянська влада на Україні продає сотки тисяч десятин української землі чужинцям і це по її термінольоґії називається відбудовою України!!

Ф. Луговий.

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Тов. „Вільна Україна" з Вунсокет, Р. Ай. прислало $5.00

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.

(Через „Свободу").

Петро Шульган з Питсфілд, Месс. прислав $1.00

НА ФОНД ГОЛОДУЮЧИХ.

(Через „Свободу").

Василь Мацелюх з Вунсакет, Р. Ай. прислав $2.00

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Запорожська Січ", від. 206 У. Н. Союза, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинґ відбудеться в неділю, 2. липня, о годині 2-гій пополудни на тій самій гали, що звичайно. Контрольна комісія здасть піврічний звіт. Кождий член має явитися; член під карою 50 цнт., а урядник 1 доляра. Пригадується рівнож, що будеться принимати нових членів до товариства після статута, а до У. Н. Союза за половину вступного. Най кождий член припровадить хоч одного нового члена, бо такої нагоди так скоро не буде. Вписуйте свої діти до У. М. Союза і кличте других. — М. Й. Бардачевський, предс.; М. Чагарин, кас.; Я. Шаравара, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363 У. Н. Союза повідомляє всіх своїх членів, щоб явились на мітинґу, котрий відбудеться в неділю, 9. липня, о годині 2-ій пополудни в Ґренвуд гали. На сім мітинґу контрольна комісія здасть касове справозданнє і буде рішена справа купна власного дому для товариства. Присутність усіх членів конечна. — Г. Підскальний, предс.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87 У Н. Союза повідомляє, що піврічний мітинґ товариства відбудеться о 2. годині попол в неділю, дня 9-го липня в гали Кусинґс під ч. 24 Сентрал евеню. На порядку нарад піврічне справозданнє і будеться принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Н. Трояновський, предс.; В. Максимик, секр.

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі щоковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в полотняній оправі $3.40.

Замовлення посилайте на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗАХАР БЕРКУТ 1.50

образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брошурована $1.25, в оправі .....

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО
ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.
ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ РОДИНИ.

ЗВІТ

З ГОРОЖАНСЬКОГО ЗЇЗДУ, КОТРИЙ ВІДБУВСЯ У ВАШІНҐТОНІ НА ДНЯХ 6.—8. ЧЕРВНЯ С. Р. НА ПОКЛИК ЛІҐИ АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ.

(Конець).

Коли закінчено дискусію над статутом Ліґи, збори постановили на внесенне д. Грицея вислати телеґрами з домаганнем визнання Західно-Української Републики до Ліґи Народів та до Найвисшої Ради. Рівночасно постановлено вислати подяку конґресменам: Ґрейгемови, Портерови за їх старання коло виєднання Лізі послухання перед комітетом для заграничних справ в палаті послів, та подяку президентови Гардинґови та секретареви Гюзови за принятте депутації Ліґи на авдієнцію. На внесенне о. Каськова постановлено теж вислати привітну телеґраму до уряду д-ра Евгена Петрушевича.

Вибір нового уряду „Ліґи Американських Горожан Українського Походження".

З черги приступлено до вибору нового уряду „Ліґи".

Наперед на внесенне д-ра Гриневецького постановлено, щоби уряд, по можливости, вибрати з одної околиці, бо лише такий уряд може бути справний і зможе як слід сповняти свої обовязки. На внесенне о. Лотовича з Бруклина постановлено, щоби голосували всі присутні делеґати.

Вибір уряду почато вибором предсідателля. Яко кандидатів поставлено: Грицея, Ревюка та Дембіцького. В справі вибору забирав голос цілий ряд бесідників. О. Лотович з Бруклина радив вибирати предсідателля з Ню Йорку, а других урядників з Філядельфії, та радив вибрати предсідателем д. Дембіцького. Д. Ваверчак радив вибирати предсідателя з Ню Йорку, а касієра та секретаря з Філядельфії. Д. Дембіцький заявив, що нюйорська ґрупа не буде працювати, як вона не буде мати предсідателя в уряді „Ліґи" і заявився проти вибору предсідателем Ревюка, бо він не живе в самім Ню Йорку, але в околиці. Д. Двайт Ловрі, правний дорадник „Ліґи", діставши від зборів право промовляти яко гість, порадив зібраним лишити дотеперішного предсідателя та других урядників, бо вся робота „Ліґи" опирається на пенсилвенійських інтеліґентів та на їх звязи з пенсилвенійськими політиками; колиб змінити уряд або перенести його до другого стейту, то та звязь перервалабся й робота богато потерпілаб. О. Колпачук заявив, що „Ліґа" найшлася перед крізою через непорозумінне межи Ню Йорком та Філядельфією, непорозуміннем, яке не має принціпіяльних основ, але особисті амбіції; щоби покласти конець особистим амбіціям, бесідник радить вибрати дотеперішний уряд.

На внесенне д. Мельника з Бейону ухвалено замкнути дискусію та приступити сейчас до вибору предсідателя. Для переведення виборів вибрано Скрутаційну Комісію, в склад котрої увійшли: др. Коваль, о. Пристай та о. Каськів. Голосовано тайно картками. При голосованню на предсідателя дістали: Грицей 33 голоси, Ревюк 12, Дембіцький 9. Проголошено отже вибір Грицея предсідателем, а збори постановили одноголосно признати Ревюка та Дембіцького містопредсідателями.

Опісля вибрано: касієром д. Пеленського, фінансовим секретарем Рибака, рекордовим секретарем д-ра Коваля, до Контрольної Комісії: дд. Мерещака, Мельника та Пепюка, а директорами: д. Родека, Шостака та о. Левицького з Пасейку.

Справи других орґанізацій.

О. Тарнавський взивав до основання шкіл горожаньства і до попирання акції Січий, а з другої сторони підносив потребу акції зі сторони Січий на користь „Ліґи Горожан".

О. Паздрій підносив вагу орґанізовання американських ветеранів великої війни українського походження, котрі власне тепер готуються відбути першу свою велику конвенцію. О. Тарнавський підпирає попередного бесідника, закликаючи до основування в кождій місцевости товариства наших ветеранів; на його розрахунок, таких ветеранів є в Америці може коло 50,000 і належита їх орґанізація моглаб принести велику користь змаганню нашого народа за свободу.

Справа наглої помочи Україні.

Наконець цілий ряд бесідників підняв справу наглих потреб українського народа в старому краю. По довгій та вичерпуючій дискусії Зїзд признав одноголосно потребу підпертя всякого змагання українського народа в старому краю для здобуття собі повної независимости. Рівночасно зїзд висловився за тим, що така акція так в сьому краю, як і в старому краю має бути ведена одноціло та під одним проводом. Таким тілом в старому краю являється уряд Західно-української Републики під проводом д-ра Петрушевича. Для сотворення в Америці орґанізації, яка в порозумінню з тим урядом обєднювала всіх Українців на іміґрації, припоручено ново вибраному урядови „Ліґи Американських Горожан Українського Походження" скликати в найблизчій будучности зїзд з представників ріжних українських орґанізацій.

Замикаючи Зїзд, предсідатель Зїзду завзивав всіх зібраних делеґатів, щоби вони не забували на великі видатки, які поніс центральний уряд для так для народної справи корисних цілий, а які він переважно добув з приватних фондів. Предсідатель закликав делеґатів, щоби вони постаралися зараз по своїм приїзді домів скликати збори товариства, що їх висилало, предложити їм звіт з діяльности „Ліґи" та постаратися о зібранне жертв на покритте видатків „Ліґи" та заслати їх як найскорше до екзекутиви „Ліґи", 329 Савт Форт стріт, Філядельфія, Па.

Омелян Ревюк,
секретар Зїзду.

ОНУФРІЙ БАРТКІВ, У. С. С.

ЗАМІСТЬ ХРЕСТА НА МОГИЛУ.

Наша Україна — аж серце ся крає,
Що із поконвіку, гаразду не знає;
Мов в раю усього маємо доволі —
Одно тільки лихо, що не маєм долі.
Нема долі, нема волі,
Згоди між братами,
Цілі віки бідний народ
Дзвонить оковами.

•

До старої нова біда,
Як війна началась,
Коли бідна Галичина
В поломінь знималась.
Оден з жінков, з діточками
Від бою втікає,
Другий плаче на огнищі —
Вже хати не має.
Третий стогне, бо втомився
В війсковій роботі,
Четвертому беруть хижу
На міст у болоті.
Поміж стріхи бють канони,
Тріскають ґранати,
Вие псина, плачуть діти —
Забита їм мати.
Ховається сонце
Поза чорні хмари,
Як складали трупів
На війскові мари.
Укрилося димом
Розлоге село,
Тільки тріск шрапнеля
Розсвітить його.
Вітер стиха роздуває
Огень під хатинов,
Де укупі вечеряє
Собака з дитинов
Сиротами полишились
Без ґаздів, без мами. —
Поскидали мертві тіла
До спільної ями.

•

Валом лихо перетягло
Від Збруча в Карпати;
Там де вчера було село
Нині не пізнати.
Оттак лихом колотило —
Гармати греміли,
А нам добро розбирали
Хати наші тліли.

•

Минулася люта зима —
Вже весна наспіла,
А із нею нова біда
На села злетіла.
Зазеленів гай-дуброва,
Черешні зацвили,
Ой вернувся Москаль, Німець —
Знова підпалили.
Ідуть Німці і Мадяри
— Лугче буде — тішать
Прийшли,—чути лиш „нем" тай „нем"
Тай брата повісять.
Забирають Німці коні —
Тягати гармати,
А чим же нам волочити,
Чим землю зорати?!
Де була колись пшениця
Ростуть бодяки,
А по селах кватирують
Турецькі полки.
Розвіває вітер попіл,
Засипує ями, —
Кропить дощик, наче плаче
За всіми селами.

•

Кілько горя бідний нарід
Стерпів, перебув!
— Надіючися все на волю
Спини не зігнув.
Збудилися всі народи,
Як свободу вчули —
Тай ми про свій синьо-жовтий
В біді не забули.
Мадяр-Німець, рабуючи,
ЗЗа Збруча вертає,
А зза Сяну Лях голодний
Вже ся відзиває.
Вертає брат з Італії,
Сибіру, Балкану —
Обзирає пожарище
Серце, руки вянуть.
Нема нігде притулитись,
Нема як спочити; —
Ще й цих бідних недогарків
Мусить боронити.
Лізуть Ляхи-наїздники
На те бойовище,
Де окопи на окопах,
Де брат ледви дише.
Зібралися замучені,
Горем недобиті,
Обідрані, голі й босі, —
Руїн боронити.
Шість місяців довгеньких,
Ми без набоїв, без харчів,
Відпирали голіруч —
Завість голодних Ляхів!
Настав той семий місяць,
Як Лях нову силу зібрав,
А наш брат з біди і горя
Знемігся, із сили впав...
Послідні вистріляв набої,
В роспуці відворот зачав. —
Оттак біда повторилась,
У нове зачалась,
І знов ціла Галичина
В поломінь знималась!
Розлилися ріки крови,
Поля червоніли,
Як ми давне боєвище
Трупами стелили, —
Як впослідне боронили
Зритого розвалу
Що жаль було полишити
Ляхам на поталу.
Задумався Лях голодний,
Що сили не стане,
Що в гуцульських синіх горах
Стрілець ся огляне.
Вже не знаю, як просив
Листом чи на миґі, —
Щоби на нас виступило
Царство Мамалиґі.
То не вітер, то не буря,
Не снігом курило,
Ой то війско Молдавців
Прут переступило.
Так і мете ходаками
Через луги й поля...
Заридали козаченьки
Пропала вже воля!
З переду Лях, ззаду Волох,
Нема й чим стріляти —
Нема ради, мусять Стрільці
За Збруч відступати.

•

Перемучені Стрільці
Не відпочивали,
А червоних комісарів
Аж за Київ гнали.
Та тут нове лихо впало
На змучені тіла —
Новий ворог, нова біда
Знова закипіла.
То не ворон, то не яструб,
Що кури хапає —
То Денікін-неділимець
Війну зачинає.
Та не довго з Денікіном
Ця борба треває
Бо звичайно, де два бються
Третий користає...
Втік Денікін в Туреччину, —
А ми з України
Розійшлися, оставивши
Безлюдні руїни.

•

Оттак то ми воювали,
Діла не скінчили —
Полищали по Вкраїні
Без хрестів могили.
Спочивайте брати мої
На рідному полі —
Ви віддали життя ваше
Як жертву для волі.

•

На синьому небозводі
Могила чорніє —
На широкому степу
Пахар зерно сіє.
Як д' могилі підійшов,
Руки іскладає —
У молитві тихій щирій
Оттак промовляє:
— Прийми Боже в свої двори
Душі молоді,
Що віддали життя в жертву
Нашій свободі.
— Вони перші промостили
Україні шлях —
Вони перші поставили
Під народний стяг.
— Свойов кровію освятили
Боротьбу за волю, —
Показали Українцям
Як добути долю.
— Ми днесь вольні, а вам слава
По всяк день між нами,
Бо ви були Україні
Вірними синами.

•

В пояс вклонився хлібороб
Самітній могилі у полю
Сіючи зерно він мріяв
О поляглих борцях за волю.

Терезин, Чехи, 11. січня 1922.

ЩОБИ держати Ваші зуби чисті і здорові, відвідайте дентиста два рази в році і чистіть їх COLGATE'S ЧИСТИТЕЛЕМ ЗУБІВ.

Купіть рурку днесь

25c.

ЧИ ВАША ДИТИНА СПИТЬ ДОБРЕ

Тихий і спокійний сон є звичайно ознакою, що Ваша дитина є здорова і добре відживлювана.

Коли вона є неспокійна і часто плаче, то правдоподібно пожива, якою Ви кормите дитину, є для неї невідповідна.

Як ви не можете кормити дитину вдоволяючо, то чому-б не мали спробувати молока

Borden's EAGLE BRAND (CONDENSED MILK)

Воно дає чисту, здорову поживу, на якій виплекано тисячі дітий на міцних і кремезних людий в дорослім віці.

Витніть і зашліть це оголошенне до The Borden Company, New York, а дістанете безплатно вказівки в українській мові, як уживати цей продукт, а також гарну книжочку про плеканнє дітий.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Першорядної якости ПЕРА ФОНТАНОВІ „Waterman's Ideal Fountain Pen" можете купити в Книгарни „Свободи". Перо гарантоване 14-каратове золото. При наповнюванню чорнилом не потрібно уживати жадної помпки, бо вистарчить піднести ніхтем кляпку уміщену з боку, занурити перо в чорнилі, спустити поволи кляпку на долину, а воно само наповниться.

Ціна того пера з пересилкою $2.75.

Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВІЧЕ! ВІЧЕ! ВІЧЕ!

До Українців і Українок в Бейон, Н. Дж., Стейпелтон, С. Ай., Елизабет, Н. Дж. і Ґрінвил

Голос великого дзвона кличе нас на ратунок Великої України. Вісім міліонів наших братів Українців під диктатурою большевиків гине з голоду. Тому пора для нас велика, дати їм поміч. Неварська громада дала 10,000 долярів. А скільки ми в Бейон, Н. Дж. Тому ми яко 1000-на громада в бондах, незабудьмо і за наших братів на Великій Україні. Прийдім на віче, котре відбудеться в **Авдіторіюм Індустріяльного Ю. М. К. А. на 22-ій ул., конер Евеню Е, дня 2-го ЛИПНЯ 1922 р.** точно о годині 4.30 пополудни. На вічу будуть промовляти найлучші бесідники в Злуч. Державах: **о. Йосиф Дженджера;** головний редактор часопису „Свобода" і заступник голови головної Управи Ліґи в Америці **д. Омелян Ревюк; д. Стефан Дембіцький з Ню Йорку; д. Мирослав Січинський; д-р Марголін,** бувший міністер Укр. Правительства на Україні; **д. Касіян Багрей** з Неварку. Н. Дж.

Не повинно бути ані одного Українця і Українки, щоб не явилися на велике вічеве свято.

ЗА КОМІТЕТ ВІЧЕВИЙ:
Ліґа Американських Горожан Укр. Роду в Бейон, Н. Дж.

49-51

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Клим Поліщук.

БОГ ЧОРНИХ КЛОБУКІВ.

Я і отець Методій, старенький священик сільської церкви, сиділи на затишнім ґаночку його невеличкого деревляного домочка й зачаровано слухали соловійових пісень.

— І скільки їх і як вони співають! — замислено говорив о. Методій. — І то що року так... як дзвіночки дзвонять, аж заливаються...

І дійсно! В цому затишному полтавському селі соловії співали якось особливо гарно, як нігде на Вкраїні. — Недаремно-ж називалося воно Веселим Гаєм. — Слухаючи музичного передзвону соловійових голосів, я згадував своє минуле, яке в глибині душі відкликалось словами поета:

„О, роки! Зеленії роки!
Заквітчані майськії дні —
Верніться на простір широкий,
Верніте минуле мені!..."

Але, замість минулого, раптово вирвався звідкись голос пастуха, який гнав до села череду. — „Гей, ну-ну!" — чулося раз за разом десь на запиленій дорозі і воно само собою лізло в мізок, ворушило думки про те життя, що гомоніло за огорожею затишної плебанії.

— От, гукає, так гукає! — сказав зненацька о. Методій. — Як каміннем у світ білий кидає!...

— А так! — промовив я. — Кричить здорово...

— Слухайте-но, слухайте! — заговорив знову о. Методій. — Як сміливо й широко лукає його голос! Зауважте тільки, що так гукають лише на Полтавщині. Візьміть, от, для прикладу Галичину, або Волинь, так там зовсім не те... Галицьке „віста" звучить якось жалібно, від чого плакати й сердитись ьочеться, а волинське „гуйта", — злодійський оклик нагадує.

— Цікаво... Через що-ж воно так?...

— А вже через те тільки, що ті оклики запожичені з чужих мов і від чужих людей, а цей оклик споконвічний, свій, від самого ґрунту повстав...

— Як так? — зчудувався я.

— А, так! Ще від Чорних Клобуків зістався, як вони жили тут колись...

— Яких таких Клобків? Перший раз чую!

— Дуже шкода, що перший раз чуєте! — співчуючим голосом сказав він до мене. — Жили вони тут ще тоді, як не було на світі й Київської держави. Жили й господарювали тут, як і всі инші народи, що мешкали на Українських землях — Берендеї, Черкаси, Печеніги та Половці...

— Еге, отче, так ви мусите історію добре знати?! — сказав я навмисно, щоби заохотити його до цікавої розмови, бо сказати по правді, його натяки про таємниче походження голосного оклику зацікавили мене не на жарт. Прислухаючись до голосу пастуха, я переконувався в тому, що й справді він звучить якось особливо чудно.

Отець Методій блиснув по юнацькому старечими очами і заговорив:

— Один учений археольоґ, на підставі своїх довголітніх дослідів, якось доказував у наших „Епархіяльних Відомостях", що в жилах сучасних Полтавців стільки-ж крови Половецької та Черкаської, як і Української. Однаково, це не було-б таким цікавим, як би так не було тут одної цікавої казки про одного лицаря Чорних Клобуків, який називався Гей ну-ну... Цей же археольоґ згадує й за те, що за декілька сот літ до повстання Київської держави тут жили Чорні Клобуки, які пізнійше частково вигинули, а частково злилися з тими племенами, які мешкали над Росю і які стали основою української нації.

— Цікаво... Дуже цікаво... — сказав я цілком щиро, побачивши, що він враз чогось замовк і замислився...

— Тільки не смійтеся над старим, як що не сподобається вам моя казка... Бачите, часами й казка правду каже, не тільки пісня...

— Бійтеся Бога! — скрикнув я. — Ви-ж самі знаєте мою пристрасть до старовини!...

— А йсправді! — зітхнув він і, вмостившись зручніще на свому плетеному з місцевої рокити кріслі, вже без усяких вагань, твердим і певним голосом став росповідати:

„На українських землях, де зараз наш Лубенський повіт, жив не дуже численний, але дуже хоробрий нарід, який через щось називав себе Чорними Клобуками. Зараз про нього майже ніхто нічого не знає, а тільки в деяких книжках згадується. Але між старими людьми на хуторах є казки й перекази, в яких росповідається про те, що вони не тільки хоробро боронилися від ріжних ворогів, але ще й самі нападали на инших і збирали з них данину. Бранців вони заставляли обробляти поля й будувати хати, а самі на просторах степових гуляли та всяку худобу випасали. Не знали вони особливих роскошів, але зате любили співати ріжних пісень і в годину смерти старались сміятися, а на похоронах не плакали...

„Цей нарід не визнавав над собою ніякого Бога, крім того, що був зроблений їх руками. Брали вони здоровезного каміня й витесували з нього величезну бабу, а потім збирались на раду, вибирали з поміж себе що найхоробріщого й найславніщого вояка, закопували його живцем у землю, насипали над ним велику могилу, а на могилі ставили оту камінну бабу, яка на протязі цілих пяти літ вважалася їх єдиним Богом. В їх вірі в свого Бога був один звичай. Перед тим, як закопали в землю одного з найславніщих вояків свого роду, вони привязували його міцно до тої камінної баби і цілий день пили та гуляли і його напували... Як приходила ніч, то всі розходилися до самісенького ранку, а привязаний до камінної баби вояка, залишався в степу самотою. Тільки вже під ранок до нього приходив найстарший жрець-чарівник і завязував йому рота і очі, щоб він не міг кричати, а також бачити, як його кластимуть живцем у могилу. Така смерть вважалася надзвичайно гарною, бо вірили, що коли відданий на цю смерть зостається сам один коло камінної баби, то о самій півночі вона відживає і пестить, милує й цілує його аж до того часу, заким не прийде найстарший жрець. Правда, ніхто з людий не підглядав і не бачив, як відживає камінна баба, бо то дуже суворо заборонялося жерцями, які казали, що — як тільки хто із звичайних людей побачить ту велику таємницю, то камінна баба розсиплеться на порох, а призначений їй для одухотворення найславнійщий вояка зробиться вогняним драконом, який пять літ буде панувати над всім народом свого роду і буде дуже тяжко над ним знущатися, аж заким не прийде час створити другу бабу... Тому-ж воякові, який віддавався камінній бабі, жерці казали, що як би він через що небудь спротивився її пестощам, тоді вона спалахне зеленим полумям і згорить разом з ним так, що й попілу не зостанеться після них. І коли-б так сталося, тоді на протязі пяти літ у всьому народі панувала-б велика смута, чим могли-б скористуватися лихі сусіди й напасти на них, щоб поневолити їх і заставити вірувати в своїх богів...

„Нарід слухався жерців і свято виконував їх волю. Через кождих пять літ ставили нову камінну бабу і приносили їй у жертву найславніщого вояка свого роду. І ніхто не вважав це за нещастя, а навпаки, богато було таких молодих вояків, які старалися заслужити в народі доброї слави, щоб потім закоштувати надзвичайного щастя з камінною бабою і своєю чистотою душі освятити її божественність... Не десятки, а сотні літ тримався цей дивний звичай і нарешті молодші вояки стали глухо гомоніти поміж собою, що такий бог дуже дорого обходиться їм, бо вже забрав він богато таких вояків, які принесли-б більше користи народові, щоб боролися з ворогами, ніж мали-б гнити в сирій землі під якоюсь камінною бабою. Як жерцям, так і старим людям подібні думки молоді не дуже то подобалися і вони ревнійше старалися дотримуватися цього звичаю і виконували його до найменших дрібниць.

„Одного разу, коли на них звідусіль насунули вороги і коли найславніщі вояки дарма гинули в боротьбі, не можучи перемогти їх, зявився на останню всенародню раду якийсь молодий пастух і сказав:

— Брати мої, вільні пастухи, послали мене до вас, аби я переказав вам всім, що вони кидають свої отари і йдуть боротись з ворогами. Вони вже зневірилися у ваші мудрі голови і хочуть зробити так, як серце каже!...

„Жерці й старі люди підняли великий галас про те, що загинуть отари і що пастухи все одно нічого не вдіють, але на боці пастуха стала молодь, яка найбільше боролася з ворогами і нарешті погодилися з тим, що „нехай гинуть отари, аби себе вратувати!" Найстарший жрець підійшов до пастуха і сказав:

— Коли ви, пастухи, такі мудрі й хоробр, то хто буде командувати вами?...

— Я буду вести їх до бою! — сказав на те пастух.

— Ти?! — зчудувався жрець, оглядаючи високу й струнку постать пастуха. — Як же ти називаєшся?...

— Мене брати пастухи називають: Гей, ну-ну!

— Що-ж то значить?

— Так ми гукаєм на свої отари...

— Ну, так усі так гукають!

— Ні, не всі! — заперечив пастух. — Я гукаю найкраще, бо я найстарший...

— Як так?... Невже серед вас нема старих, білобородих пастухів?...

— Чому ні? Старі пастухи є, але вони нам казки росповідають, бо до діла не годяться...

„Замислився жрець і не сказав нічого. Дуже йому не сподобалася сміливість цього пастуха, але нічого було робити в такий час. Згодився найстарший жрець, згодились молодші жерці, згодились і старі люди, а молодь горою стала за пастухом.

(Конець буде).

ГАЙДАМАКИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі $6.00

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

РОЗБІЙНИК КАРМЕЛЮК 2.40

ІСТОРИЧНИЙ РОМАН в 6-ох томах, Мих. П. Старицького

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок "SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

CUNARD ANCHOR

НА УКРАЇНУ в 12 ДНІВ

Найпоспішніша морська дорога

Під особистим проводом прогульки з рівночасним без пересідання полученням в Саптгамптон до Лондону, Ліверпуль, Манчестер, Лібавн на одним з найпоспішніших трех кольосів морських, відходячих з Ню Йорку кожного четверга.

Всі пасажири 3. класи в кабінах.

MAURETANIA AQUITANIA BERENGARIA

Також через Ліверпуль і Глесгов,

LACONIA ..... July 6
CARMANIA ..... July 13
ALGERIA ..... July 15

За тікетами і інформаціями уважайтесь до найблизших агентів в Вашім місті або околиці.

ЗНАНИЙ УКР. ХИРОПРАКТОР

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить всілякі задавнені недуги так

МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН

не уживаючи медецини.

Переконайтесь, увійдіть.

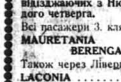

Ню Йорк офіс:
335 East 18th Street.
Понеділок середа, пятниця від 10. рано до 7. вечер.
В неділі від 10. до 1.

Passaic, N. J. офіс: 52—2nd Street.
Вівторок, четвер, субота, від 12. до 8. вечер.

DR. M. SMITH

30 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Найновіший електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить чисті операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304—2nd AVENUE,

межи 17-ою а 18-ою улицею

NEW YORK, N. Y.

Годинн офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1832 Stuyvesant

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в вашій хаті або в своїй хаті від нашою дирекциєю; старинна, цікавотна і скора наука; приймаєть шіндого часу. По укінчено видає ДИПЛОМ. АДРЕСУВАТИ: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City, Телефон: Stuyvesant 933.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Годинн приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.

111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ

НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ

НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.

Порада даром.

DR. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK

Межи 4th Ave. а Irving Place.

Годинн від 9. рано до 8. вечер. В неділі від 9. рано до 4. попол.

ШВЕДСЬКО АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

Скора пасажирська обслуга з Ню Йорк до Гамбургу і Гданська. Кораблі просто через Готенбург (Швеція) до Гданську. Ціна дорога водою—вміщає кораблів з дорослих.

S.S. DROTTNINGHOLM

15. липня, 19. серпня.

S. S. STOCKHOLM

27. липня, 5. вересня

Ціни 3. класи: до Гамбурга $103.50; Данціг і Пілля $106.50; Лібавн і Мемел $107.

Подорож тріває 12 днів. Пасажири 3. класи їдуть в каютах на 2 або 4 осіб.—Непотрібно шведського візи. В справі шифкарт і паспортів голосіться до місцевих агентів.

New York Office: 24 State Str.
Chicago Office: 70 E. Jackson Str.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛ. УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, ЩО ВІДБУЛОСЯ НА ДНЯХ 7—11 ЛЮТОГО 1922 р.

(Конець).

Четвертий день наряд, сесія ранішня.

Гол. председатель д. С. Ярдловський, отворив засідание о год. 8.30 рано, в присутности більшости членів головного уряду. Неявились лишень ті, котрі пішли до шпиталю відвідати тяжко хорого д. А. Савку.

Під обради приймла справа організаторства. По коротких замітках на тую тему від обох головних секретарів і головного председателя, розвелася дискуся. Д. Н. Струтинський, між іншим пропонує, щоби піднести організаторську нагороду а д. Р. Слободян, щоби радше знижити ціну вступного новим кандидатам і для помочі в організованню настановити інспекторів. Д. Т. Грицей, вказуючи на ненормальні укладн по многих відділах а саме протнний статутам поділ членів на братських, союзових, надзвичайних або гонорових, стверджує що такий поділ членів ослабляє організаційну кость а передовсім солідарність і вплив головної управи на такі відділи. Твердить дальше, що тое зло є вже надто вкорінене щоби його можна одним замахом викорінити однак вневнше, що при помочи способних і організаций відданих інспекторів, живим словом і тактом можна буде ширенню тої ненормальности запобіти а з часом зовсім викорінити. Тілько рівноправність членів і однакове заінтересование організаційними справами зміцнить звязь відділів з головною управою, організаційну солідарність і карність. Тільки через поправу теперішних стосунків відділових можна зміцнити інтенсивність організаційну і сталий наплив нових членів запевнити. Д. В. Гасій пропонує, щоби організація давала на тую тему відчити по відділах через інспекторів. Д. І. Заверчак вказує, що добрим агітаційним средством є предметові наради і відзнаки заслуг, а всі члени головного уряду признають, що організаційну солідарність треба скріпити, агітацію а новими членами повести та що в тому ділі великої ваги ролю можуть відати інспектори. Д. М. Шевчук звертає увагу, щоби на премії і відзначення не уживати таких річей на яких заробилнб чужі підприемства а самі члени з того малу користь мали і пропонує щоби на премії за організаторство давати книжки яких У. Н. Союз має дуже великий і вартістний запас щойно спровадженнй з Европи, бо таким робом буде користь і членам і організації а рівночасно цілій українській суспільности. Дальше д. Т. Грицей пропонує, щоби зараз назначити інспекторів. Д. М. Мурашко, щоби функцию інспекторів сповняли передовсім члени головного уряду.

Коли однак дійшло до зясования конкретного внесення сконстантовано, що переведенне в практику так скомбінованого і вельми важного проекту вимагає докладнійшого обчислення і вироблення пляну, тому припоручено Екзекутивні, щоби в міру фондів цю справу перевела на підставі слідуючої ухвали:

Нд поставленне д. С. Миляновичем внесенне, поперте д. Т. Грицебом одноголосно ухвалено; щоби Екзекутива згідно з § 115 статута У. Н. Союза, іменувала інспекторів в таких округах організації які буде уважала за відповідне визначити, поручаючи функції інспекторів в першій мірі головним урядникам в тих округах замешкалим. Щоби з днем 1-го цвітня 1922 р. розпочалася кампания приєднування нових членів до У. Н. Союза заходом інспекторів і відділових урядників а передовсім головних членів на підставі половини вступного, нагороди організаторської як до тепер і надзвичайної нагороди з якої користатнй могли всі члени організації. Щоби давати як надзвичайну нагороду книжок вибраних собі членами з катальогу Свободи, вартости 50 цнт. за кожного нового члена принятого до организації та щоби тая кампания продовжалася до кінця 1922 р.

Відтак на порядок нарад приїшла справа праці і пропоиди в головнім офісі У. Н. Союза.

Дл. С. Кудрик, С. Бєюс і І. Заверчак обстоюють твердженне, що на підставі ухвали конвенційної, якою скасовано поміжника в головнім офісі, кромі секретарів жадного іншого робітника не повинносо оплачувати, та домагаються усуненя помічника принятого з реформою Молодечого Союза. Головний председатель уважав відповідним поставити тое жаданне в формі ультимату головним секретарям увільняючих на 10 минут для спільного порозуміння і внесення заяви. Такому поставленню квестії спротивився головний рекордовий секретар і резигнуючи з позволенням на 10-минутове порозуміння та внесенння заяви, мотивуючи своє становище в тій справі тим що теперішне заструднене помічника в головнім офісі не має нічо спільного ані з конвенційною ухвалою яка була в повні переведена тільки з Реформою Молодечого Союза задля якої помічника принято разом з вилученнем Молодечого Союза до У. Н. Союза як особиий молодечий департамент. Коли конвенція переводила ухвалу скасования помічника то мала на увазі того помічника, котрий тоді в головнім офісі був, а зглядно ще, щоби роботу помічника робили секретарі самі за що підвисшено їм місячну платню. Тому то мимо підвисшення платні секретарів, за ту самy канцелярійну роботу У. Н. Союз платить тепер менче чим перед конвенцією. Рівночасно з ухвалою скасования помічника конвенція предвиджувала й реформу М. Союза та мимо того обсадила уряд голобного опікуна в тім розумінню, що ві по реформі зробить буде мусів тую роботу виконувати. Конвенція скасувала помічника в дідоводстві яке в тую пору було і так ухвала є в повні виконана. Що до реформи Молодечого Союза то годі розуміти, щоби через знесенне уряду головного опікуна виконано реформу. Противно, завдячи реформу, завелось нове й пошире діловодство, і тому коли через референдум знесено уряд головного опікуна Екзекутива У. Н. Союза сейчас запропонувала д. Д. Андрейком, щоби зреформоване своє діловодство дальше провадив піджермою і відвічальностію головних секретарів а коли д. Д. Андрейко відмовив, на то-місце минувші річні збори рішили покликати бувшого помічника в головнім офісі д. А. Онисика. Ця справа вже одже рік як порішена. Колиж декому здається, що мимо всього помічника в головнім офісі не потрібна то тут покликуванням на конвенційну ухвалу яка є в повні виконана є зовсім не вмісне тай щоб такий сумнів розвіяти я говорячи за себе, як головний рекордовий секретар, котрого обовязки найбільше вимагають канцелярійної праці і помічника, оскільки вказати, що через реформу Молодечий Союз який тепер називаємо молодечим департаментом У. Н. Союза мусить вестися по тій самій системі якою ведесь діловодство з повнолітними членами а яка то форма є вимагана державною контролею, а що все те діловодство мусить вестися на особних книгах, виказах і цілій системі особного рекордования, що рівнасся повденню той роботи яка була в головній канцелярії перед реформою, що кождий мусить признати. Як велика є ще робота може посужити факт, що наш молодечий департамент є так великий як друга по нас найбільша українська запомогова організація разом з всіми молодечими і повнолітними членами а цілком певно надіятись треба, що з реформою число дітей в У. Н. Союзі значно перевисшить число їх родичів. Референдум в справі реформи Молодечого Союза наложила на мене нові обовязки і відвічальність за рекорди молодечого департамету, через що, всю концептову часть того діловодства я мушу сповнити особисто, а це є можливе тільки тоді, коли часто маніпулятивний діловодства розділюсь з помічником, котрий при тім мусить виконати всю маніпулятивну рекордову роботу молодечого департамету У. Н. Союза. Таким моїм становищем в тій справі я й недумаю обороняти власного інтересу чи вигоди. Того вимагає інтерес організації і я лишень акцентую моє велике здивованне що ті від котрих розвій і добро організації залежить, так мало здаються привязувати вагу до того від чого залежить інтенсивність организаційна, знаючи що ухвали виконуєсь ділом а діло робітником, робітнику хотять скасувати. Льогічним наслідком того мусить бути таке, що касуючи робітника скасуєсь й його роботу а це зовсім для добра організації не причиниться.

Коли мимо того, жадаючі усунення помічника з головного офісу, такого жадання не відкликали а тільки д. Н. Струтинський попертий д. В. Яськевичом поставили контра-внесенне, щоби задля конечної потреби з огляду на поширене діловодство Молодечого Департаменту, помічник лишився, оба внесення відголосовано особно, висліком чого затруднованне помічника в головній канцелярії У. Н. Союза зістало другий раз одобрене головним урядом.

Відтак велась дискусия над редукцією робітників Свободи і сконстантовано, що з переміною Свободи на щоденник не тільки робітничого персоналу не побільшено але що той персонал є для щоденника ледви вистарчаючий.

З дискусії над справами конвенційними наведений д. С. Баюсом, вийшла директива, щоби найдальше до шість днів по проголошенню вибраних делегатів конвенційних в органі, вислати кождому з них адресар всіх делегатів.

На поставленне д. М. Мурашком внесенне, поперте д. С. Баюсом, одноголосно ухвалено, що Свобода не буде виходити в неділі, американські свята особвязуючі в стейті Ню Джерзи і в українське Різдво Христове.

Після дискусії над справою видання календаря У. Н. Союза на рік 1923, на поставлене д. Т. Грицебом внесенне, поперте д. К. Кирчовим, одноголосно ухвалено, щоби Екзекутива відклала тую справу під загальне голосованне членів.

На внесенне д. Н. Струтинського, попертє д. М. Мурашком, одноголосно ухвалено, щоби поміч для Ліги Горожан Українського Роду піднести до висоти $100 та щоби представник У. Н .Союза взяв участь в послуханню тої Ліги в конгресі у Вашінгтоні о що тая Ліга як раз старається, щоби домагатися увільнення Галичини з польської окупації та признання її незвисимости.

Відтак на формальною поставленне внесенне одноголосно ухвалено директиву, щоби заплатити за конвенційне Богослуженне у Філядельфії 25 і 15 разом $40.

На поставлене д. Н. Струтинським, попертє д. В. Гасієм, внесенне, одноголосно ухвалено внасигнувати суму $500, по половині на запомогу надзвичайнцям і галичанам, до розділу Екзекутивні з між найбільше потребуючих.

По відчитанню і принятю протоколу з огляду на вичерпання програми засідання, на формально поставленне внесенне, головний председатель короткою промовою річні збори головного уряду У. Н. Союза замкнув а всі годовні урядники взаімно розпрощались в надії що сей рік принесе много користи для нашої організації.

В Джерзи Сіти, Н. Дж., 11. лютого 1922 р.

Іван Каштанюк,
гол. рек. секретар.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДО КРАЮ

можемо відіслати кождого хто схоче працювати на кораблях кілька годин денно при легкім занятю. Паспорти на виїзд полагодимо по прибутю до нас. Зверніться до:

GREENWICH LABOR AGENCY,
129 Greenwich Street,
New York, N. Y.

ШИФКАРТИ

на поспішні кораблі до краю і з краю. Через море в осьмох днях. Каюти в 3-тій класі на 2, 4 і 6 осіб. Чесна обслуга і совісна опіка. Паспорти виробляємо листовно. Також виробляємо документа, що можете вернутися назад до Америки в 6-ох місяцях без жадних клопотів.

ХОЧЕТЕ СПРОВАДИТИ РОДИНУ ДО АМЕРИКИ?

Першого липня зачнуть пускати до Америки призначене число емігрантів кождої національности на 1922/23 рік, отже хто пішле шіфкарту скорше, того родина зможе приїхати скорше. Пишіть по інформації що нині.

ГРОШІ ПЕРЕСИЛАЄМО ДО КРАЮ і гарантуємо, що родина отримає в трох тижнях. Полагоджуємо всі грунтові справи як: контракти, інтабуляції, повномочія і ин. пишіть до;

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)
ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, през.

УКРАЇНСЬКИЙ ШТУКАР 212

ГАРНИХ ШТУК ДО ЗАБАВИ.

— Зміст: Часть 1. Забави фізичні і хемічні. Часть 2. Штуки з картами. Часть 3. Штуки рахункові. Часть 4. Штуки жартівливі. — **50 ц.**

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ РІ І УРЯДНИКИ

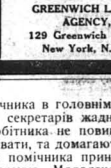

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

КОЛИ ВАШЕ БРАТСТВО ЧИ ТОВАРИСТВО ПОТРЕБУЄ НАРОДНОГО АБО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ШАПОК АБО ИНШИХ РІЧИЙ, ТО ЗВЕРНІТЬСЯ ДО НАС В ЗАМОВЛЕННІСЬ.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МІЖТИМ ДЕШЕВШІЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕЙНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:
АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$4.00	$5.25	$7.25

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР ЗГЕРБОМ НА ОБІ СТОРОНИ

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кождо Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, до парадів, пікників і прогульок, инструнти з своїми прапорами, відзнаками і лентами то в нашій фірмі найлекше удоволить до нас в повним довірем, бо ми ручимо за тровалість і ідеал замовлених у нас річий. Ми удільмо Вам всяких інформацій і внешлемо Вам сейчас наш катальог з рисунки і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

У ГОСТЯХ ДОБРЕ, ДОМА ЛІПШЕ

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ ДРОЗДА, (О. Конисього), видавання друге, брош. брошурована 85 цнт. в оправі **1.25**

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ФАРМИ!

ФАРМА 90 АКРОВА, без камінка і рівнина, з того 35 акрів гулового оліпку і пасовиско, 5 йових будинків, дім на 9 кімнат о два поверхи, 2 роки як збудований, 4 корови, одна йалівка, 2 молоді коні, 100 курий, 5 індиків, фарма обсіяна і обсаджена, всілякі машинерія дрібна і груба, коло стейтової дороги, 2½ милі від міста. Ціна $2,800, платит $1,800. Хтобн хотів за готівку, той купить за $2,500. Голоситися до: **PAUL KUTYNSKI, 263 Avenue B, New York, N. Y.** 47-51

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарми 240 акрів, дім з 16 кімнат, ріка, озеро, великий сад, посіви, будинничий ліс, 16 корів, 4 йалівки, 6ик, 3 коні, 350 курий, гуси, качки, машинерія, 2 милі до міста. Ціна за все $5.700, готівкою $2.000. 48-53

Фарма 77 акрів, дім з 8 кімнат, ріка, озеро, сад, засіви, будинничий ліс, 6 корів, 2 йайки, кінь 200 курий, 5 безрог, машинерія, миля до міста. Ціна $3.200, готівкою $1.200.

PHILIP LOBOR,
274 E. 4th Street, New York, N. Y.

ПО ПРИЧИНІ слабости, продається фарма, 237 акрів урожайної земли, 100 акрів орного поля, 137 ліс і пасовиско, дім з 8 кімнат, телефон в хаті, 2 стодоли, сайло і 7 других добрих будинків, 3 овочеві сади, 17 корів, 3 коні, 5 йлвок, 2 бугаї, один великий а другий малий, 4 безрогн, стадо курий, вся фармерська машинерія і всіякі тулиша. Місячний дохід за малоко $200. Фарма обсіяна і засаджена всілякою яриною. Ціна $8600, готівкою половина, а решта на догідні сплати. Голоситися до: **JACOB CHORNOBY, R. F. D. 1, Yantic, Conn.** 48-51

ДЕШЕВА ФАРМА.

По причині скорого виїзду до Европи, продам дешево фарму з цілим інвентарем, 44½ акрів земли, з того 25 акрів орного, рештa сіножать і пасовиско, земля добра і урожайна, дім з 6 кімнат, стайня мурована, стодола, курник, древутня, возівня, 2 добрі коні, 6 корів, 1 бугай, 1 йалинка, 3 безрогн, 100 курий, всі тулиша і фармерська машинерія, до штору, школи і місточка 5 минут ходу, сусіди Українці. Ціна за все $3700, вплати $1400. Хто хотів би набути тую фарму, прошу зголоситися до властителя: **WASYL KAMIANCHYN, Box 74, Lee Center, N. Y.** 48-51

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 250 акрів, дім з 14 кімнат, сад, озеро, ріка, будівничий ліс, засіви, 17 корів, бик, 3 коні, 300 курий, машинерія, 2 милі до міста. Доход за продукти 2 милі до міста. Ціна $6.500, готівкою $2.200. 48-53

Ню Джерзи. Фарма 50 акрів, дім з 8 кімнат, сад, ріка, 5 акрів ліса, 5 корів, 2 коні, 400 курий, 5 безрог машинерія, 2 милі до міста. Ціна $4.500, готівкою $2.000.

PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York, N. Y.

ФАРМА! ФАРМА В ROME, N. Y.

Ся фарма є першої класи, 69 акрів, 4 милі, сад, 16 корів, 2 коні, машини, 5 безрог., до 250 курий і качок. Грунт гарантований, чорна земля, дім і шопи. Майже коло школи, церкви і стейтової дороги. Хто купить сю фарму, то подаруємо мені, бо я гарантую за сю фарму. Ціна $6000, вплати половина, а решта на річні сплати по сотні на рік і 5%. Сю фарму купив не вперше від властителя. Прошу голоситися на мою адресу по дальші пояснення. 45-49

ІВАН ЛАВРУК,
306 S. Madison St., — Rome, N. Y.

ПРОДАЄТЬСЯ ФАРМА 10 акрів в Long Island, 1 миля від міста, дім з 7 кімнат, дуже гарний сад, земля дуже добра і урожайна, 50 курий, деякі тулиша, продається дуже тано. Маю також другі малі і великі фарми на продаж. Голоситися до: **K. KANEWITZ, 144 E. 7th St., New York City. Книгарня.** 44-49

ШИФКАРТИ,
паспорти, висилка грошій, справи нотаріяльні, чесно і тано особисто або листовно полагоджує
John Baniak, нотар
613 JARSON STR. S. S.
PITTSBURGH, PA.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КОСИ! На днях отримали само з Відня коси, з найлішої, найтвердшої і добре гартованої сталі, довгі 32 цалі, важить поверх фунта, ціна з пересилкою $3.50. Хто замовить 10 штук дістане 2 даром. Перстень до коси 50 ц. Стальовий молоток $1.00. Замовлення посилайте враз з грішми на адресу:
UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th Street, — New York, N. Y.

ПОЗІР! — ПОЗІР! — ПОЗІР!

Вже маємо на складі

РАХУНКОВІ КНИЖОЧКИ

до скорого виписання, очислювання платні, міри, ваги, площі, поемности і других бизнесових обчислень.

Пишіть на адресу:

Ціна примірника, оправленого в тверду полотняну оправу 50 ЦЕНТІВ.

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую своєї дочки КСЕНІ ТУРЧАК, замужа за Дмитром Шварук. Мати лежить смертельно хора і хоче бачити тебе. Має перебувати в Ню Йорку на 9-ій улиці, коло парку. Хтобн о ній знав або вона сама, прошу зголоситися до: **Andrew Turchak, 238 Allen St., Hudson, N. Y.** 49-50

ВАСИЛЬ КРАВЕЦЬ або його діти нехай дасть вістку о собі до **Анни Зеньської в Порогах, почта Солотвина, п. Богородчани, Галичина.** 49-50

Пошукуєтся родини ЙОСИФА ЖУРАВЕЛЬКОГО. Він походив з села Росохач, пов. Чортків, Гал., і перебував якийсь час в Hoboken, N. J. і Jersey City, N. J. Помер в Скрентон, Па. Його родина або знакомі звозять в дуже важних справах зголоситися до адвоката: **John Dano, 523 Connell Bldg., Scranton, Pa.** 34,42,49

МУСИТЬ ПРОДАТИСЯ фарма по причині, що властитель вдовець і сам не може дати собі раду. Фарма 50 акрів, 30 обсіяної а решта ліс і пасовиско, властительний новий дім, барна, шопхлір, великий курник, древутня, великий сад коло хати, керниця колодязь, почта приходить до хати, штор близько. Фарма зараз при стейтовій дорозі. Фарму продається враз з меблями за $5000, а хто купить її сейчас, дістане її за $4000. Голоситися сейчас до властителя: **FRED PRECLIK, R. F. D., Galway, N. Y.** 45-50

ДОБРИЙ ІНТЕРЕС! Пошукую спільника з добрим інтересу. Половину доходу (50%) запевнено. Можна заробити $2—3000.00 річно. Прошу писати по інформації або прийти особисто на поговорення до стору до: **S. SIMKOW, 705 East 12th St., New York City, N. Y.** 47-49

ПО ПРИЧИНІ

виїзду продається дешево 7 циліндровий автомобіль „Студебейкер" в добрім стані. Голоситися від 5. до 8. вечер до:

PETROGRAD MUSIC STORE,
530 E. 14th Street, New York City 48-50

ПРИБОРИ ДО ГОЛЕННЯ.

Бритви, машинки, ножиці, кравці, щітки до волосся, масть, толкетова вода, пюдер до лиця, тонік і перфума, ясьо гарантоване і по найнизших цінах можна набути у. 31-50

А. ЧАРНЕЦЬКОГО,
2402 INGERSOLL STREET,
PHILADELPHIA, PA.

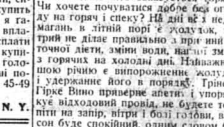

ВИГОДА ПІДЧАС ЛІТНІХ ПОДОРОЖЕЙ.

Надходяче літо заказується ярке. Чи хочете почувствися добре без спіху на горячі і спеку? На дні не з недогарань в літній порі є ходунок, котрий не дітає правильно з при яні не тільки дітей, але й старших, бо зміни з горячих на холодні дні. Найвигіднішою річию є випорожнене жолудка і удержане його в порядку. Трінера Гірке Вино приводне апетит і упорядкує відходний провід, не будете терпіти на запір, вітри і болі голови, ваш сон буде спокійний, одним словом будете почувати себе добре і будете поручати Трінера Гірке Вино всіє знакомим. Межи Трінера успішними лікамн є ріжні, котрі кождо на свій спосіб помагає в порі хітрий: Трінера Паста до зубів, Трінера Паста до голення, Трінера Плавний Шампон, Трінера Піля на руки, Трінера лік проти нагітків — замовте днесь в аптиці або у продавця ліків і переконайтеся, що ті всі вироби є неоційні.

Танші ніж фабрична ціна голярняних артикулів, ціна тепер **$3.75,** що є дуже низька, бо ці артикули вартість найменьше $9.00. Лишень подумайте що дістанете! Добру бритву до голення, гарантована барберська машинка, добрі барберські ножички, гребінь, добрий пасок і щіточку до голення. Всі ті кавалки суть доброї якости і кождий дістанний їх, буде вдоволений. Сама барберська машинка варте майже стільки, що жадного з всіх тих артикулів. По такій низькій ціні спродамо ці артикули в короткім часі і як Вам желаєте скористати з сеї пропозиції, пришліть 20 цнт. в марках на оплату а $3.75 заплатите коли доручиться Вам ці артикули на місце. Ми гарантуємо вадоволенне або звертнемо грош. Пишіть сейчас і не вевідкладайте: Адреса: **Practical Sales Company, 1219 North Irving Ave., Dept. 408, Chicago, Ill.**

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОСАЖАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЛ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ІНШІ ЗАБАВИ.

118 Ave. A, NEW YORK, N.Y.
Telephone: Orchard 5988.